

UTDANNINGSMELDING FOR STUDIEÅRET 2006-2007

Studietilbudet ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet

Studieprogram

SV-fakultetet administrerer 17 bachelorprogram, 5 årsstudier, 12 masterprogram og et integrert masterprogram. Høsten 2006 ble følgende nye studieprogram på lavere grad opprettet:

- Bachelorprogram i kognitiv vitenskap

Fra høsten 2008 vil bachelorprogrammet i visuell kultur legges ned.

Lærerutdanning

Det samfunnsvitenskapelige fakultet utdanner svært mange studenter som søker lærerutdanning i form av påbyggingsstudium. Vel halvparten av de kandidatene som søker opptak til praktisk pedagogisk utdanning er uteksaminert ved vårt fakultet. Fakultetet har gjennom flere vedtak i fakultetsstyret det siste året utformet planer for den videre satsingen på lærerutdanning. I første fase er planene konsentrert om styrking og videreutvikling av det ett-årige praktisk-pedagogiske påbyggingstudiet (PPU). Dette er i tråd med de rammene universitetsstyret har gitt.

Planene omfatter for det første oppbygging av en fagdidaktisk stab ved fakultetet som kan bidra til at lærerutdanningen integreres sterkere i fagmiljøene. Ressursbehovet i denne sammenheng er oversendt den sentrale arbeidsgruppen som har utarbeidet innstilling om ressursbehovet i lærerutdanningen. Fakultetet har i dag to faste stillinger knyttet til lærerutdanningen ved henholdsvis Sosiologisk institutt og Institutt for geografi. Med tanke på nyrekruttering vil fakultetet innenfor egen ramme lyse ut en stipendiatstilling i fagdidaktikk i høst.

Det er behov for å styrke bemanningen av fagdidaktikere med en ny fast stilling ved Institutt for informasjons- og medievitenskap. Dette fagmiljøet ble våren 2006 bedt om å tilby fagdidaktikk innenfor informasjonsvitenskap / informatikk og dette måtte løses ved innleide lærekrefter. Ved å tilføre en ny stilling til dette fagmiljøet, kan vi imøtekomme etterspørselen fra studentene om lærerutdanning i informasjonsvitenskap / informatikk og medievitenskap. Fakultetet vil også innenfor egen ramme vurdere behovet for å opprette bistillinger innenfor utvalgte fagområder, slik at vi er i stand til å dekke all etterspørsel etter lærerutdanning innenfor vårt fakultet.

Planene omfatter også tiltak for å identifisere anbefalte emnekombinasjoner for undervisningskompetanse i samfunnsfag. Vi er snart i havn med dette arbeidet som vil resultere i et informasjonsmaterieell myntet på studenter, lærere som ønsker etter- og videreutdanning og skoleverket. I slutfasen av arbeidet høsten 2007 vil det bli lagt opp til kontaktmøter med representanter for skoleverket. De anbefalte emnekombinasjonene vil også være veiledende retningslinjer til bruk i arbeidet med opptak til PPU.

Fakultetets emnetilbud

Fakultetet har fortsatt stor oppmerksomhet mot gjennomstrømming på masterprogrammene. Det har vært foretatt en kritisk gjennomgang av struktur og emneportefølje og av sammenhengen mellom kursdel og oppgavedel. Emneporteføljen på bachelornivå blir jevnlig gjennomgått.

Studieåret 06-07 ble det innført en ettårig frist for innmelding av studieplanendringer. Dette ble gjort for at studieplanendringene skulle kommunisere bedre med års- og kvalitetshjulet. Denne omleggingen har også medført større stabilitet i emneporteføljen både med hensyn til antall og innhold.

PhD- kurs

Kurstilbudet i doktorgradsutdanningene er ikke like forutsigbar som i den øvrige utdanningsvirksomheten. Doktorgradskandidatene ved SV-fakultetet kan ta forskerutdanningskurs ved UiB eller ved andre institusjoner som tilbyr forskerutdanningskurs i Norge eller i utlandet. Forskerskolen ved fakultetet tar sikte på å tilby kurs som kan inngå i doktorgradsutdanningen til kandidater fra flere fagområder. I hovedsak er dette nasjonalt rettede og intensive kurs, som holdes over en kortere periode. I studieåret 2006/2007 har det vært avholdt syv slike doktorgradskurs:

- Museums: Issues of Diversity, Narrative and Design. September/November 2006, Bergen og London. Ansvarlig/koordinator: Institutt for informasjons- og medievitenskap
- Using Comparative Politics to Study the European Union, Oktober 2006. Ansvarlig/koordinator: Institutt for sammenliknende politikk
- Panel Data Analysis for Social Scientists. Oktober 2006. Ansvarlig/koordinator: Institutt for sammenliknende politikk og Sosiologisk institutt
- Technology and the Public Sphere. November 2006. Ansvarlig/koordinator: Institutt for informasjons- og medievitenskap
- Analysing comparative research: qualitative and mixed methods. April 2007. Ansvarlig/koordinator: Sosiologisk institutt
- New perspectives in disability research. Mai 2007. Ansvarlig/koordinator: Sosiologisk institutt
- Using Longitudinal Data in Health Economics. Juni 2007. Ansvarlig/koordinator: Institutt for økonomi

Institutt for sosialantropologi holdt i tillegg kurset "Epistemology of Research" for egne PhD-kandidater. Kurset gikk over tre samlinger høsten 2006.

Førstesemesterstudiet

Fra høsten 2006 ble undervisningsopplegget på ex.phil justert med sikte på å utnytte timeplanen bedre enn det som var gjort tidligere. Selv om det ikke er like mye parallellforskjøvet undervisning som tidligere, beslaglegger det omfattende undervisningsopplegget på ex.phil mye av timeplanen for SV-fakultetets førstesemesterstudenter. Mangelen på store undervisningslokaler er en vedvarende utfordring, både for ex.phil og vårt største førstesemesteremne SV100.

Det er et mål for fakultetet at førstesemesterstudentene skal ha en mest mulig tilrettelagt, gruppebasert organisering. Det har derfor vært lagt til rette for at studentene følger

seminarundervisning sammen med programstudenter på alle de tre førstesemesteremnene. Høsten 2007 har det lyktes oss å plassere samtlige nye studenter på programbaserte grupper i alle emnene i førstesemesteret. Disse tiltakene tror vi bedrer arbeidssituasjonen for studentene i førstesemesterstudiet, gir økt kullfølelse og bedre læringsmiljø. Logistikken er likevel såpass krevende at det høsten 2007 må foretas en evaluering på hvorvidt denne organiseringen gir den ønskede effekten.

Informasjonskompetanse og etikk i utdanning

Fakultetet ser det som ønskelig at arbeidet med å styrke studentenes informasjonskompetanse sees i sammenheng med opplæring i god kildebruk, som et virkemiddel for å forhindre fusk og plagiat. Fakultetet iverksatte derfor et pilotprosjekt på førstesemesteremnet SV100 høsten 2006. Dette emnet favner storparten av fakultetets førstesemesterstudenter. Her gjennomgikk alle studentene et kursopplegg i informasjonskompetanse i forbindelse med seminarundervisningen, lærekrefter fra UBBSV sto for kurset i dialog med ansvarlige for SV100. Dette opplegget blir videreført høsten 2007 med noen justeringer på bakgrunn av erfaringer og studentevaluering. Erfaringene med pilotprosjektet fra SV100 var for øvrig del av et eget læringsutbytteseminar ved fakultetet, slik at også studieprogram som ikke benytter SV100 i førstesemesteret skulle bli orientert om opplegget.

Høsten 2007 vil det i tillegg til kursing i informasjonskompetanse vies oppmerksomhet til kildebruk og referering som del av semesterstartprogrammet.

Fakultetet hadde forrige studieår særskilt fokus på informasjonskompetanse i førstesemesteret. I lys av dette kan det fremstå som skuffende at kun 11.85% av våre studenter rapporterer å ha gjennomgått dette opplegget i årets *Studentbarometer* mot 17% totalt ved UiB. Det må likevel betraktes som en god svarprosent med tanke på at det kun er ett kull som på måletidspunktet kunne ha deltatt i dette opplegget. Vi vil likevel videreføre tilbudet som en integrert del av undervisningen på studieprogrammene, som ett av flere tiltak mot fusk og uredelighet. Fakultetet er av den oppfatning at denne type kunnskaper, ferdigheter og holdninger best bør fremmes gjennom de fagnære opplegg som integrering av informasjonskompetanse i eksisterende emner gir.

Høsten 2007 vil Institutt for sammenliknende politikk, med støtte fra fakultetet, gjennomføre et særskilt kurs i referering og kildebruk for utenlandske studenter som kommer til Bergen på korte utvekslingsopphold, en gruppe studenter det vanligvis har vært vanskelig å nå med denne type informasjon. Dette vil bli gjort innenfor emnet SAMPOL120 *Scandinavian Politics and Government*. Emnet har ca 20-40 studenter hvert høstsemester. Denne typen kurs er også omtalt i innstillingen *Etikk i utdanning*. Dette arbeidet vil kunne ha god overføringsverdi til andre emner både ved eget og andre fakulteter.

Studentdata

Samordna opptak studieåret 2006/2007

Søkergrunnlag for opptak til studieåret 2006/2007

I de senere årene har søknaden til fakultetet vært god. Ikke minst har mediefagene bidratt til en sterk søknadsvekst ved fakultetet. Studieåret 2006/2007 var det imidlertid færre søkere til mediefagene slik at fakultetet fikk en reduksjon i søkermassen. For de andre fagene var det

bare mindre justeringer i søkertallene. Det var 1819 søkere med SV-fakultetet som første prioritet i 2006 mot 2361 i 2005, fordelt på de ulike studieprogrammene.

Selv om det var noe færre søkere til studiene fra 2005 til 2006 har ikke dette gitt grunnlag for å foreta vesentlige endringer i fordeling av studieplasser internt ved fakultetet. Ingen av våre studietilbud har en så stor vekst at det gir grunnlag for å vurdere å utvide rammen. Tilsvarende har ingen av våre tilbud en så dårlig rekruttering at det ikke gir grunnlag for å ta opp studenter.

Opptak til master høsten 2006 / våren 2007

Høsten 2006 var det 352 søkere til masterprogrammene på fakultet, hvorav 190 fikk tilbud og 143 takket ja. Tilsvarende var det våren 2007 148 søknader fordelt på 145 søkere hvorav 92 fikk tilbud og 76 takket ja.

Internovergang høsten 2006/ våren 2007

Høsten 2006 ble det innvilget 102 søknader om internovergang, 60 av disse var fakultetsinterne. Vårsemesteret 2007 ble det innvilget 94 søknader om internovergang ved vårt fakultet, av disse var 61 overgang mellom programmer internt på fakultetet.

Dimensjonering av studietilbudet

Ett av oppfølgingstiltakene i LUPE – rapporten er at alle fakultetene skal vurdere dimensjoneringen av eget studietilbud i løpet av 2007. I tråd med dette satte fakultetet i gang et eget prosjekt for å produsere bakgrunnsdata om studentene som startet i 2003 og 2004. Det ble tilsatt en person i full stilling i perioden januar-juni for å gjennomgå disse to studentkullene med tanke på å belyse programmene etter dimensjoneringskriteriene *studiepoengproduksjon, gjennomføring, kandidatproduksjon*. En tilleggsdimensjon i dette arbeidet var å undersøke om det var betydelige forskjeller på studentene som hadde studert ved UiB før og etter kvalitetsreformen. Arbeidet resulterte i et omfattende datamateriale som blant annet inneholder opplysninger om

- 1) antall studenter med normert studieprogresjon de første tre semestrene
- 2) tall for fullføring og frafall innen programmene

Med utgangspunkt i det forestående punktet ble det foretatt en frafallsundersøkelse ved hjelp av TNS Gallup blant de ferske studentene i årskullene 2003/ 2004.

I tillegg ble det i samarbeid med Utdanningsavdelingen utarbeidet oversikt over

- 3) semestervis studiepoengproduksjon per studieprogram for kullene 2003- 2006 (LIST¹)
- 4) opptaksdata for kullene 2003-2006 (primærsøkere/tilbud/ja-svar/møtt/poeng)
- 5) studiepoengproduksjon fordelt på årsheter per emnekode

Bakgrunns materialet ble tilsendt instituttene i sammenheng med utdanningsmeldingen som grunnlag for analyse av egne studietilbud.

I det følgende vil vi kort kommentere funn fra de tre første punktene av datamaterialet:

¹ LIST er forkortelse for ledelsesinformasjon og statistikk og er et program som henter data fra studenters utdanningsplaner

1) Undersøkelsen viser at fakultetssnittet for det totale antallet studenter (både gamle og ferske) som har *normert studiepoengproduksjon* går fra 65,5% i første semester til 37,5% i tredje semester i 2003-kullet. Dette bedrer seg noe i kullet etter, her går den normerte progresjonen fra 75,5% i første semester til 40% i det tredje. Den bedrede progresjonen i det første semesteret kan skyldes at flere studenter fikk tilbud om seminarmodell på ex.phil i 2004 enn i 2003. Det er likevel ikke mulig å spore en effekt av dette senere i studieløpet. Undersøkelsen viser at det er et gjennomgående fenomen at studieprogresjonen er betydelig lavere enn normert utover i studieløpet. Det er heller ikke store forskjeller mellom programmene; to studieprogram har noe lavere snitt for begge kullene enn fakultetssnittet, ett plasserer seg på fakultetssnittet for begge kullene, fire program har høyere progresjon enn fakultetssnittet i begge kullene, de resterende har lavere snitt i ett kull og høyere i det andre.

2)

a. *Frafall*

De produserte frafalls- og fullføringsstatistikkene gir en oversikt over studentens "livsløp" ved UiB, det vil si deres mobilitet mellom programmer og fakulteter, antall som faller helt fra og antall som fullfører en grad. Materialet viser at 40% av de helt nye studentene slutter ved både fakultetet og UiB i løpet av de tre første semestrene. Dette var et såpass høyt tall at vi ønsket å studere dette funnet nærmere. Vi foretok derfor en spørreundersøkelse ved hjelp av TNS Gallup for om mulig få mer kunnskap om hvor studentene ble av². Undersøkelsen viste at 23 / 54 / 26 % av studentene sluttet etter henholdsvis 1., 2., og 3. semester. Den viste også at brorparten av de tidligere studentene enten var i jobb (32%) eller hadde påbegynt studier andre steder (62%), de fleste i høyskolesektoren. Spørsmål relatert til faglig tilfredshet viste at de fleste befant seg på den positive delen av aksene. Dette kan tyde på at frafallet kan være en del av forventet mobilitet mellom lærestedene i Norge. En del studenter har ikke intensjoner om å ta en hel grad ved UiB, noen flytter på seg av ulike, hovedsakelig sosiale og familiære årsaker, eller bytter til studiested med et annet pedagogisk opplegg enn UiB har å tilby. Undersøkelsen gir ikke grunnlag for å si at dårlig kvalitet på studietilbudet ved SV-fakultetet er en vesentlig grunn til det høye frafallet. Det bør likevel diskuteres på universitetsnivå hva som skal regnes som "normalt frafall".

b. *Kandidater*

Av 225 bachelorkandidater fra 2003-kullet hadde 192 av disse avlagt grad innenfor eget studieprogram, 26 fullførte på andre bachelorprogram ved fakultetet, 7 ved andre fakulteter. Av de som fullfører en grad er dermed de fleste lojale til sitt opprinnelige program, 15% har fullført utenfor opprinnelig programtilhørighet. Tendensene for 2004-kullet later til å være relativt lik 2003-kullet; av 87 kandidater avla 73 grad innenfor eget program, 10 kandidater ved andre SV-program og 4 kandidater ved andre fakultet, samlet 16%. Det kan ha kommet til flere kandidater etter tidsrommet for undersøkelsen. Det er et generelt problem at det ikke er rutine for at ferdige bachelorkandidater får

² Det samlede antall studenter fra begge kullene som falt i denne kategorien var 332 studenter. Av disse klarte vi å lokalisere 289. Vi oppnådde kontakt med 101 respondenter, det vil si en svarprosent på 35.

tildelt graden i form av vitnemål ved avsluttet studium, tall for antall kandidater må derfor regnes som usikre.

- 3) Fakultetet har også undersøkt de ulike kullenes gjennomsnittlige studiepoengproduksjon (se tabell 1 for illustrasjon på oppsett for ett program). Dette materialet viser hvor mange studiepoeng de semesterregistrerte studentene produserer i gjennomsnitt, semester for semester. Dette kan derfor nyansere bildet fra punkt 1 over, der normert studiepoengproduksjon ble omtalt. Den semestervise studiepoengproduksjonen for kull 2004 har eksempelvis et fakultetssnitt på 22,58 over 5 semester. Dette svarer til det en skulle forvente i forhold til fakultetets aggregerte resultatdata over studiepoengproduksjon per student (ca 40 SP/student for et studieår). De enkelte program har et produksjonssnitt på ca 21 til 26 studiepoeng, med noen få unntak i negativ retning. Disse tallene kan forbedres, men gir ikke grunnlag for nedleggelse av studietilbud, isolert sett.

Datasettet kan være til hjelp for videre analyse av studieprogrammenes sterke/ svake sider, om resultatene viser at noen semester skiller seg negativt ut i forhold til studiepoengproduksjon, når slutter studentene osv. Fakultetet er derfor positiv i forhold til å benytte LIST-data i forbindelse med resultatrapportering på instituttnivå, og ser frem til videre samarbeid og videreutvikling av dette verktøyet med Utdanningsavdelingen.

		2004	2005		2006	
		HØST	VÅR	HØST	VÅR	HØST
Studieprogram						
BASV-XXX	Ant semesterregistrerte studenter	55	50	35	33	36
	Ant studenter uten SP i semesteret	13	12	4	5	3
	Sum SP i semesteret	1 120	1 175	855	820	1 005
	Snitt SP i semesteret, alle stud	20,4	23,5	24,4	24,8	27,9
	Snitt SP i semesteret, stud med SP	26,7	30,9	27,6	29,3	30,5
	Ant oppn kvalifikasjon i sem	0	0	0	3	4

Tabell 1

Materialet indikerer etter fakultetsledelsens vurdering at det ikke er så vesentlige forskjeller mellom programmene at det gir grunnlag for store endringer i programporteføljen i denne omgang. En eventuell nedleggelse av studietilbud må basere seg på flere kriterier enn de rent kvantitative. Dette kan eksempelvis være vurderinger sett i lys av fakultetets faglige profil slik de er formulert i utdanningsstrategien. Det kan også være ressursmessige vurderinger ved instituttene som kan forandre endringer i porteføljen, slik tilfellet var ved nedleggelsen av bachelorprogrammet i visuell kultur.

Fakultetet vil i forlengelsen av undersøkelsen og instituttens tilbakemeldinger i utdanningsmeldingene, arrangere et seminar i oktober der det vil legges opp til en grundigere drøfting av det foreliggende datamateriale. Her vil vi gjennomgå hvordan faglige kriterier og kriteriene *studiepoengproduksjon*, *gjennomføring* og *kandidattall* bør defineres og vektes i dimensjoneringen av fakultetets studietilbud, både med hensyn til opptaksrammer for det enkelte studietilbud og i forhold til hvilke studietilbud programporteføljen skal bestå av. Egen sak om dette vil legges frem for fakultetsstyret i desember.

Resultatdata 2006³

1. Studiepoeng, studenter, gjennomføring

Tallene viser en liten nedgang i studiepoengproduksjonen fra 2005 til 2006 (fra 2094 til 2050 studiepoeng), som er såvidt over resultatmålet (2046 SP). Både antall studenter og studiepoengproduksjonen pr. student ligger omtrent på samme nivå som for 2005 (hhv 3313/3233 studenter og 37,9/ 38,0 SP), men samlet sett ligger studiepoengproduksjonen under resultatmålet for 2006 (-1,3). Også i år er det studiepoengproduksjonen på høyere grad som trekker opp gjennomsnittet, fra 31,1 til 35,3, noe som er vesentlig bedre enn 2004 (26,6).

På lavere grad har produksjonen gått noe ned (fra 41,7 til 40,6), men det er i hovedsak på etter- og videreutdanning den største nedgangen viser seg, fra 32,4 til 18,1. Dette skyldes at studenttallet på videreutdanning har gått en del opp fra 2005 (222) til 2006 (292) uten at studiepoengproduksjonen har økt tilsvarende. Noe av sammenhengen kan være at studenter på etter- og videreutdanning planlegger for halv progresjon, i tillegg har høstens nye EVU-tilbud for lærere eksamen i 2007 (en del av disse velger uansett vekk eksamen selv om de følger undervisning). Dette kan samlet sett likevel ikke forklare den store nedgangen innen etter- og videreutdanning, og vi vil derfor overvåke hvorvidt dette er et engangstilfelle eller en tendens vi må gjøre mer med.

Fakultetet vil generelt sett peke på at studiepoengstatistikken ikke tar høyde for deltidsstudenter og studenter som ikke planlegger å ta 60 studiepoeng (årsstudenter faller ofte i sistnevnte kategori). Tilsvarende har vi fått en økning blant laveregradsstudentene i kategorien poststudent/ hospitant. Disse studentgruppene burde telles utenfor laveregradsstatistikken slik privatistene ble tidligere, da dette er studenter som ikke er del av våre ordinære studieprogram med krav til progresjon og gjennomføring.

2. Kandidatproduksjon

Det samlede antall uteksaminerte studenter på høyere grad for 2006 er noenlunde tilsvarende fjoråret (fra 247 til 243), 3 kandidater færre enn måltallet (246). Andelen masterkandidater går fremdeles opp (fra 141 til 186) og det er en fortsatt nedgang i antall hovedfagskandidater (106 til 57) som en del av utfasingen av cand.polit-graden. En del av hovedfagsstudentene som leverte plan om fullføring i 2006 har fått utvidet tid til siste frist våren 2007, vi har derfor enda ikke sett den fulle effekten av fullføringsplanene for kandidatproduksjonen. Økningen av antall kandidater på masternivå kan indikere at økt fokus på gjennomstrømming på dette nivået har begynt å gi effekt, vi ser tendenser til at gjennomsnittlig gjennomføringstid på master er på rett vei sammenlignet med hovedfaget.

22 doktorgradskandidater i 2006 er 7 kandidater mer enn det som har vært gjennomsnittet de siste årene ved fakultetet, vi betrakter derfor dette som å være et bra resultat.

Vi merker oss ellers med glede at tallene for kandidatproduksjonen på bachelornivå er gode ved vårt fakultet, med en økning på 146 kandidater, fra 215 til 361. Selv om kandidattallene er bedre for alle fakultetene etter at registreringsrutinene av oppnådd kvalifikasjon ble innført, vil sannsynligvis automatisk utskrivning av vitnemål bedre sammenligningsgrunnlaget fremover.

3. Utsvekslingsstudenter

³ Fra Resultatrapport for utdanning 2006, sak 2007/2546

Fakultetet har fremdeles UiBs beste tall for utveksling for både inn- og utreisende studenter, selv om det er en liten nedgang i utreisende studenter (25 færre). Fortsatt gode tall på dette feltet forutsetter videre fokus på internasjonaliseringsarbeidet i studieprogrammene og på fakultetet også i kommende studieår.

Kvalitetssikring og utvikling

Tid til forskning

Et av hovedfunnene i LUPE-rapporten var at innføringen av reformen hadde resultert i mindre tid til forskning. Dette arbeidet er fulgt opp med en egen rapport om mulige tiltak for å frigjøre mer tid til forskning. Dette er en problemstilling som ikke utelukkende knytter seg til ressursbruk til undervisning og veiledning, men også til dimensjonering av emne- og studieprogramportefølje, opptakskapasitet, organisering av undervisning, eksamen, evaluering og rapportering.

Fakultetet har i dag oversikt over instituttene ressursbruk til undervisning og veiledning gjennom arbeidsregnskap ved det enkelte institutt. Det er utarbeidet fakultære retningslinjer for bruken av disse, men normtallene for vektning av arbeidsoppgaver varierer mellom instituttene. Arbeidsregnskap brukes for å

- dokumentere at arbeidsplikten for den enkelte ansatte oppfylles
- sikre en rettferdig fordeling av undervisning og administrasjon mellom ansatte
- gi et bilde av den totale ressurs situasjonen ved instituttet, det vil si forholdet mellom de tre områdene administrasjon, undervisning, forskning og antall stillinger.
- Det er også lagt opp til at arbeidsregnskapene kan brukes til å variere belastningen i staben slik at det i enkelte perioder kan hentes ut mer sammenhengende tid til forskning (undervisningsbank).

I lys av arbeidsregnskapene har fakultetet et godt grunnlag for å klargjøre i hvilken grad det er en økning i undervisningsbyrde eller en mer kompleks organisering av undervisningen som har påvirket tidsbruken til forskning i negativ retning.

Uavhengig av om undervisningsmengden har økt er det fakultetets vurdering at det også kan være mulig å justere de organisatoriske rammene for undervisningen slik at det frigjøres tid til forskning. Mulige tiltak i denne sammenheng kan være å

- organisere undervisningen på andre måter (eksempelvis blokkundervisning)
- vurdere semesterets lengde
- se på eksamensorganisering og hyppighet av eksamensavvikling
- vurdere omfanget av evaluering og rapportering
- utvide planleggingshorisonten for undervisningstiltak

Sosiologisk institutt er blant de instituttene som har innført langtidsplan for undervisningen på bachelor- og masternivå for 2007-2009, *”voneleg vil dette ikkje berre gje den enkelte betre oversikt over framtidig arbeidsbyrde, men også lette planlegginga av eiga forskning dei neste åra. Som konsekvens håpar instituttet at det skal verte noko lettare å skjerme eiga forskningstid enn det som har vore normalsituasjonen i semestra etter at Kvalitetsreforma vart innført.”*

De fleste instituttene ved fakultetet har prøvd ut, eller vurderer å prøve ut ulike former for blokkundervisning. Institutt for økonomi har eksempelvis en form for ”selvstyrt

blokkundervisning” der to forelesere deler på et emne slik at man ”får dobbel belastning halve semesteret og ingen den andre halvparten”. Dette er trolig modellen for flere emner ved fakultetet, da annen form for blokkundervisning ikke lett lar seg gjennomføre på grunn av behov for kollisjonsfrihet innenfor studieprogrammene. Instituttene rapporterer derved at regulær blokkundervisning er mer vellykket på masternivå, der denne type hensyn ikke er relevante.

På instituttlederforum 18.9. drøftet instituttstyrerne og fakultetsledelsen problemstillingen *Tid til forskning* i møte med Utdanningsdirektør og Prorektor for utdanning. Her ble det særlig pekt på at det er utfordringer som gjelder koordineringsarbeid i tilknytning til undervisning og at denne type oppgaver tar mer tid fra forskning enn tidligere. Dette dreier seg om forhold ved langsiktig og kortsiktig undervisningsplanlegging, vedlikehold av emnebeskrivelser og studieplaner, koordinering av undervisning og studieadministrative sider ved gjennomføringen av undervisningstiltak, oppfølging med seminarledere og undervisningsassistenter, samt etterarbeid i form av evaluering og rapportering. I dette koordineringsarbeidet har det oppstått en gråsoner mellom faglig- og administrative oppgaver som enten kan pålegges vitenskapelig ansatte eller ivaretas av undervisningsassistenter. Bruk av midlertidige stillinger som undervisningsassistenter innebærer også merarbeid knyttet til opplæring og erfaringsoverføring. Fakultetet erfarer at koordinering og tettere oppfølging av studentene er nye, tidkrevende og permanente oppgaver. Utfordringene fagmiljøene står overfor er hvordan disse oppgavene, som ligger i gråsonen mellom faglig virksomhet og studieadministrasjon, skal løses på lang sikt og på en slik måte at vitenskapelig ansattes tid til forskning skjermes.

Eksamen/vurdering

Ved de fleste studieprogrammene på fakultetet blir det benyttet flere typer vurderingsformer, som innleveringsoppgaver, essays, mappevurdering, muntlig eksamen/presentasjoner, hjemmeeksamen og skoleeksamen. Kombinasjoner av ulike eksamensformer er også vanlig. I noen studieprogram er det likevel en tendens til at samme eksamensform eller kombinasjoner av eksamensformer går igjen i de fleste emnene. I forbindelse med innlemmingen av læringsutbytte i studieplanene ser vi en fare for at forholdet mellom læringsutbytte, eksamensform og faginnhold kan fremtvinge en nyinndeling av emnekoder, da de mer generelle emnene ikke så lett vil kunne beskrive konkret læringsutbytte. Dette kan med andre ord komme på tvers av prinsippet om gjenbruk av emner og en slank emneportefølje.

LUPE-rapportens evaluering av Kvalitetsreformen betoner eksamensarbeidets økte omfang og kompleksitet, og at dette er ressurskrevende for både forskere og administrativt ansatte. Ved overgangen fra grunnfag til mindre emner er det nå flere enkeltksamener som må avvikles både midt i og i slutten av semestrene. Det økte antallet eksamensemner, kombinasjoner av gamle og nye eksamensformer (eks. mappevurdering), har gjort eksamensarbeidet mer krevende enn tidligere.

I forrige studieår ble eksamensreglementet vurdert med tanke på både klargjøring av studentrettigheter og standardisering av eksamensformer og reglementsforståelse. Fakultetet ønsker nå å se nærmere på administrasjon av eksamen. Den store mengden eksamensemner som avvikles hvert semester på instituttene, tilsier at det er behov for en gjennomgang av ressursbruken på dette feltet. Fakultetet ønsker derfor å bruke kommende studieår til å kartlegge mulighetene for å rasjonalisere ressursbruken i forbindelse med eksamen, med det

siktemål å frigjøre ressurser til andre oppgaver enn eksamensadministrasjon. Dette vil vi gjøre i form av et eget eksamensprosjekt.

Et eksamensprosjekt vil kartlegge

- Eksamensrutinene ved instituttene og fakultetet
- Administrative ressurser brukt på eksamen; hvilke stilingskategorier er involvert (konsulent/ førstekonsulent/ undervisningsassistent osv) i arbeidet, hvilke delprosesser er den enkelte medarbeider del av og hvor stor del av stillingen utgjør eksamensarbeidet.

Kartleggingsarbeidet skal resultere i en rapport der det skisseres anbefalinger vedrørende organisering og ressursbruk på eksamensarbeidet ved fakultetet. Siktemålet med eksamensprosjektet må være å oppnå større standardisering og samordning av rutiner, for å oppnå bedret ressursutnyttelse. Til dette prosjektet vil det bli avsatt ressurser til en 50 % stilling innenfor eksisterende ramme i ett år som prosjektstøtte. Prosjektet vil bli ledet av studieseksjonen ved fakultetet.

Karakterfordeling

De nasjonale karakterpanelene, fagrådene og bruk av programsensor er tiltak som kontinuerlig vil overvåke at karakterbruken i de ulike fagområdene benyttes og forstås likt nasjonalt. Bruk av ekstern sensor er også viktig for å sikre at karakterkravene blir forstått likt ved ulike læresteder.

Tall for studieåret 2005 og 2006 viser at karakterfordelingen ved SV-fakultetet totalt holder seg stabilt:

Karakterfordeling, hele 2005, 2006 Kilde: DBH (SV-totalt: 9865/ 10.015 karaktervedtak)

	A	B	C	D	E
2005	10,4	27	31,9	17,8	7,5
2006	10,4	26,9	32,5	17,4	7,1

Sensorordninger

I brev av 28.2.2007 (06/1671 UA/larni) ble fakultetene bedt om en komplett oversikt over sensorordningene som benyttes på instituttene, se vedlagte tabell. Her bes vi også kommentere erfaringer med programsensur samt gi innspill til overordnede prinsipper for sensorordninger ved UiB.

Sensorordninger som benyttes ved fakultetet i dag

Instituttene dimensjonerer sensurarbeidet slik at antallet besvarelser fordeles på et antall komiteer avhengig av det totale studenttallet i emnet, for å sikre en grundig behandling av besvarelsene gjennom et overkommelig antall per komité. Ingen institutter praktiserer mammutkomiteer. Instituttene legger som hovedregel stor vekt på ekstern sensur, og anser dette som et sentralt kvalitetssikringsmiddel og som et middel for å sikre lik nasjonal praktisering av karakterskalaen. Ved de fleste institutter består derfor sensurkomiteer av to medlemmer på lavere grad, en intern (faglærer på emnet kan være blant disse), og en ekstern sensor. Idealet om ekstern sensur på alle emner støter imidlertid mot praktiske vanskeligheter med å rekruttere eksterne sensorer til alle emner, i praksis finnes derfor unntak fra hovedregelen om ekstern sensur i alle emner. Programsensor synes lite involvert i ordinær sensur, men brukes tidvis som ekstern sensor ved noen institutter og kan også være involvert i

klagesaker. Bildet er mer sammensatt på mastergradsnivå. Mens de fleste institutter benytter samme opplegg med to komitémedlemmer, er praksis ved noen institutter at masteremner kan sensureres av faglærer alene. For masteroppgaven er kommisjonene gjennomgående på tre medlemmer. I disse tilfellene er veileder med i kommisjonen, i tillegg til ekstern sensor og et internt medlem. Dette er den tradisjonelle måten å organisere sensur av masteroppgaver på. Det later til å være en tendens til å gå bort fra at veileder er medlem av sensurkommisjonen for masteroppgaver. To institutter har gått bort fra dette og organiserer sensur ved ekstern sensor og internt kommisjonsmedlem, ved ett institutt er ikke veileder med ved karakterfastsettelsen og andre institutter har bestemt seg for å gå bort fra ordningen med veileders deltakelse.

Erfaringer med programsensorer

Fakultetet oppnevnte programsensor for alle bachelor- og masterprogram sommeren 2005. Samtlige programsensorer har levert rapport i løpet av de to første funksjonsårene, og instituttene gir tilbakemelding om at programsensors rapporter har nytteverdi i instituttens interne diskusjoner som angår program- og emneporteføljen. Som påpekt i fjorårets utdanningsmelding har instituttene likevel uttrykt usikkerhet vedrørende forholdet mellom programevaluering og programsensur, og programsensors rolle i begge. Ved Sosiologisk institutt har man løst dette ved å la programsensor og programsensur kommunisere med den interne programevalueringen på følgende måte:

Instituttet har positiv røynsle med at (programsensors) oppdrag(a) vert gjorde relativt omfattande det første av desse åra, slik at dei får tilsendt og vurdert alt relevant materiale, for slik å bli kjende med programma som heilskap. Dei neste 3 åra tilrår vi at oppdraga vert meir avgrensa, og retta inn mot meir spesifikke problemstillingar. Utgangspunktet bør då vere at sensorane i særleg grad vurderer emner vi ynskjer eksterne synspunkt på, td. når studiekraft og eksamensformer er endra. Instituttet trur det å la nye programsensurar tiltrå året før vi skal gjennomføre interne programevalueringar vil ha ein positiv effekt, då sensorane får heile programmet til vurdering, og kan peike på moment ein bør gje særleg merksemd i dei interne programevalueringane.

Flere andre institutter har også lagt opp til en langsiktig plan for programsensor, med ulike oppdrag for hvert rapportår i tillegg til faste bestillinger som overvåkning av karakterbruk osv. For den videre utredningen av forholdet mellom programsensur og programevaluering ved UiB, vil fakultetet anbefale at programsensor gis et slikt sekvensielt mandat, der den siste rapporten gjerne kan være av tilbakeskuende og oppsummerende art. Vi finner ikke grunn til å beholde ordningen med intern programevaluering hvert fjerde studieår. Selvevaluering og programsensur gir utvilsomt ulike blikk på virksomheten og kan avsløre blinde punkt i både interne og eksterne oppfatninger. Men den interne evalueringen vil uansett aktiveres årlig gjennom utdanningsmeldingen, som bygger på programsensorrapporter, emneevalueringer og diskusjon av utdanningsmessige forhold på instituttene. Sett opp mot dette kan ordningen med programevalueringer, slik den er nedfelt i dagens versjon av Kvalitetsstyringshandboka, synes noe overflødig da hensynet er ivaretatt i andre ledd og rapporteringer. Fakultetet vil derfor gå inn for at dagens ordning med programevalueringer faller bort.

Overordnede prinsipper for sensorordninger ved universitetet

Siden miljøene ikke er pålagt ekstern sensur på alle emner, bør det vurderes å innføre minstekrav til sensorordningen. Eksempler på dette kan være;

- At énmannskommisjoner bør unngås så langt det lar seg gjøre

- At ekstern sensor skal ha en tilstrekkelig faglig nærhet, men samtidig være uavhengig det fagmiljø som benytter vedkommende sensor. Skjønnsmessige vurderinger vil kunne sikres gjennom instituttvise eksamenskomiteer.
- At eksterne sensorer bør knyttes til nyetablerte eller betydelig endrede emner, emner med eksamener hvor anonymiteten er vanskeligere å opprettholde som enkelte typer eksamensessay, bacheloroppgaver, masteroppgaver og muntlig.
- At veileder ikke bør være del av kommisjonen i sensur av masteroppgaver.

Evaluering av program studieåret 2006/07

Fakultetets studieprogram har i studieåret vært evaluert etter gjeldende plan for programsensur og programevalueringer. Forhold som framkommer i disse er fulgt opp ved de respektive institutter og gjennom instituttenes utdanningsmeldinger.

Internasjonalisering

Studentmobilitet – utreisende studenter og avlagte studiepoeng i utlandet

I perioden 2001 – 2006 har det vært en stigning i studentutvekslingen ved SV-fakultetet. Antall innreisende studenter steg fra 191 i 2004 til 219 i 2005, en økning på 13 %, mens antall utreisende studenter økte med hele 41 % fra 103 i 2004 til 175 studenter i 2005. For året 2006 holder antall innreisende studenter seg stabilt, mens det er en liten tilbakegang til 150 utreisende studenter. Fakultetet har merket seg nedgangen og ønsker i samarbeid med instituttene å belyse årsakene til dette og gjennomgå arbeidet med internasjonalisering med sikte på å opprettholde et høyt nivå på studentutvekslingen, både mht innreisende og utreisende studenter. Det synes klart at arbeidet med bedret gjennomføring på mastergrad kan ha påvirket studentmobiliteten. Flere institutter rapporterer om skjærpede krav til utenlandsopphold må inngå som en integrert del av studieløpet på mastergrad og spesielt være relevant for og forberede til arbeidet med masteroppgaven på en god måte. Dette kan ha medført at studenter på mastergrad ikke reiser like fritt som før.

Årsrapportene fra 2004, 2005 og 2006 viser i tillegg at vårt fakultet har det høyeste antall utvekslingsstudenter av alle fakultetene ved UiB, og vi utmerker oss særlig ved å ha mange innreisende. Tidligere har vi hatt langt flere innreisende enn utreisende studenter, men de siste årene er balansen mellom ut- og innreisende studenter blitt stadig bedre.

Fakultetet har også lyktes med å rekruttere studenter som tar hele mastergrader og PhD-grader på engelsk. De to siste årene har om lag 50 av fakultetets innreisende studenter mottatt finansiering gjennom kvoteordningen. Fakultetet har for tiden 30 % av det totale antall kvotestipend ved UiB.

Tallene for studentmobilitet regner bare studenter som har gjennomført studieopphold i utlandet av mer enn tre måneders varighet. Flere av fakultetets fagmiljøer har særlig tilrettelagte kurs i utlandet av kortere varighet og disse representerer et verdifullt og godt faglig tilbud som ikke framkommer i statistikken.

En økning i studentutvekslingen er selvsagt positivt, men gir ikke i seg selv indikasjoner på hvor godt utenlandsoppholdet fungerer. For å finne mål på gjennomføring og hvorvidt vi har nådd målene om tilrettelagte studieopplegg, la fakultetet i fjorårets utdanningsmelding opp til

en gjennomgang av alle godkjente studieopplegg i utlandet fra 2001 – 2005 i forhold til de studentene som reiste ut i samme periode. Oversikten viste hvor stor andel av studentene som hadde fått godkjent studier i utlandet og hvor stor andel av disse som hadde full studieprogresjon. Fakultetet har ønsket å følge utviklingen og har derfor videreført gjennomgangen i årets utdanningsmelding.

Gjennomgangen for utreisende studenter 2005-06 viser samme trekk som i fjor. For 2006 hadde 62 % av de utreisende studentene full studiepoengproduksjon under sitt utenlandsopphold, mens i alt 76 % fikk godkjent studiepoeng. Dette må betegnes som svært godt, særlig i sammenlikning med studiepoengproduksjonen til hjemmeværende studenter, og tyder på at studentmobiliteten ved fakultetet resulterer i både internasjonal erfaring og formalisert faglig utbytte i form av studiepoeng. Det er likevel vel en femtedel av de utreisende som vender hjem fra studieopphold utenlands uten å ha avlagt studiepoeng. Noen av disse kan ha avlagt studiepoeng i utlandet, uten at disse ennå er formelt godkjent ved UiB.

Utreisende studenter og avlagte studiepoeng i utlandet 2002 – 2006

Rapportår	2002	%	2003	%	2004	%	2005	%	2006	%
Studieår	2001-2002		2002-2003		2003-2004		2004-2005		2005-2006	
Totaltall utreisende alle avtaler	63		85		109		173		143	
Godkjente studiepoeng	54	86	61	72	93	85	135	78	109	76
Full studieprogresjon	38 av 54	70	48 av 61	79	44 av 93	47	86 av 135	64	67 av 109	62

Handlingsplan for internasjonalisering

Som en del av oppfølgingen av handlingsplan for internasjonalisering på utdanningssiden vil fakultetet arrangere et internasjonaliseringsseminar tidlig i høstsemesteret. Her vil blant annet temaene internasjonale samarbeidsavtaler, status og profil på engelsk kursportefølje og rekruttering av utreisende studenter tas opp. Som et ledd i rekruttering av innreisende studenter ønsker vi også å utvikle profileringsmateriale for tematiske emnepakker på engelsk. Ytterligere oppfølging og tiltak innenfor handlingsplanen vil bli kommentert i neste års utdanningsmelding.

Evaluering av førstelinjetjenesten

I tråd med strategisk plan og fjorårets Utdanningsmelding, ble det vinteren 2006–2007 satt i verk en evaluering av førstelinjetjenestene ved fakultetet, det vil si Informasjonssenteret i Lauritz Meltzers hus og Fellesekspedisjonen i Christies gate 15. Evalueringen var todelt; en studentevaluering og en egnevaluering for de ansatte ved Informasjonssenteret.

Studentevaluering

Undersøkelsen blant studentene ble foretatt gjennom det nettbaserte evalueringsprogrammet Refleks. Undersøkelsen ble sendt ut i desember 2006 per e-post til samtlige studenter (ca 3500) ved fakultetet. Vi fikk inn ca 700 svar, som gir en svarprosent på omlag 20.

Drøye 80 % av de spurte hadde benyttet tjenestene ved Informasjonssenteret, mens ca 40 % hadde benyttet tjenestene ved Fellesekspedisjonen. Fordelingen her er som forventet i forhold

til at Fellesekspedisjonen har en målgruppe som i hovedsak begrenser seg til studenter knyttet til instituttene i Christies gate; administrasjon og organisasjonsvitenskap, sosiologi og sammenliknende politikk. Når det gjelder hvilke tjenester som blir brukt, viste undersøkelsen også en forskjell mellom Informasjonssenteret og Fellesekspedisjonen, noe som også gjenspeiler ansvarsfordelingen mellom tjenestene. Informasjonssenteret blir i større grad benyttet i forhold til hjelp vedrørende registrering, bestilling av veiledning, innlevering og hjelp til utfylling av søknader, mens det for Fellesekspedisjonen er en klar overvekt på innlevering av oppgaver.

Når det gjelder studentenes vurdering av tjenestene, kommer både Informasjonssenteret og Fellesekspedisjonen meget godt ut av undersøkelsen. For begge steder gjelder det at over 90 % av studentene er fornøyd med tjenestene. Den vesentlige forskjellen ligger i at en noe større andel av studentene er fornøyd med tilgjengeligheten – åpningstider og plassering - på tjenestene i Informasjonssenteret i forhold til Fellesekspedisjonen. Felles for begge steder er derimot at studentene etterlyser en klarere informasjon om hvilke tjenester som utføres av førstelinjen.

På tross av at en såpass høy andel av studentene sier seg fornøyd med tjenestene, er det også kommet inn en del kritikk og forslag til forbedringer. Dette kan deles inn i fire kategorier: ønske om lengre åpningstider, ønske om bedre informasjon om tjenestene, manglende forståelse for at vi opererer med to lokaler for disse tjenestene, samt et ønske om bedre service. Det siste momentet går både på hvordan studentene blir møtt og nivået på kunnskap hos de ansatte.

I oppfølgingen av undersøkelsen er det tre punkter vi har valgt å konsentrere oss om, kompetanseheving, fokus på egen opptreden vis-à-vis studentene og informasjon om tjenestene.

Egenevaluering

Egenevalueringen ble foretatt ved en anonym spørreundersøkelse over Mi side. Undersøkelsen var obligatorisk og ble også koblet opp mot lokalt HMS-arbeid.

Spørsmålene var delt inn i hovedbolkene: ansattes følelse av mestring og behov for økt kompetanse, relasjonen mellom Informasjonssenteret og andre interne enheter og hvordan Informasjonssenteret oppleves som arbeidsplass. Undersøkelsen fanget opp behov for økt kompetanse/kunnskap. De ansatte opplever imidlertid trygghet og mestring i forhold til arbeidsoppgavene på Informasjonssenteret. Det fremkom et ønske om bedre informasjonsflyt mellom enhetene, først og fremst mellom Informasjonssenteret og Fellesekspedisjonen, men også mellom Informasjonssenteret og instituttmiljøene. Medarbeiderne ønsker å tilby mer standardiserte tjenester overfor studentene, for dermed kunne fremstå som mer profesjonelle. Fra den siste delen av undersøkelsen, som fokuserte på Informasjonssenteret som arbeidsplass, ble det spilt inn noen momenter i forhold til fysisk HMS-arbeid, men hovedbudskapet var likevel at Informasjonssenteret i overveldende grad oppleves som en god arbeidsplass på det psykososiale området.

Vurdering av evalueringene

Evalueringene ble presentert og drøftet med staben på Informasjonssenteret og Fellesekspedisjonen på et todagers seminar i mars 2007. De overordnede målsetningene og forståelsen av hva som er en god førstelinjetjeneste, ble grundig drøftet. Det ble utarbeidet

forslag til tiltak rettet mot studentene og kompetansehevingstiltak som kan utføres ved hjelp av interne ressurser.

Innlemmelse av læringsutbytte som kategori i studieplanene

I tråd med NOKUTS forskrift av 25.01.06 *Forskrift om standarder og kriterier for akkreditering av studier og kriterier for akkreditering av institusjoner i norsk høyere utdanning* er fakultetene pålagt å innlemme den nye studieplankategorien *læringsutbytte* i alle studieplaner. Undervisningsutvalget vedtok i møte 9.5.2006 (sak 20/06) at dette må innføres ved UiB innen utgangen av 2009. Dette innebærer at instituttene må ferdigstille sitt arbeid med revisjon av studieplanene for emner og studieprogram innen 15. oktober 2009. Fakultetet har derfor gått inn for at emner som revideres i perioden frem til 2009 skal tilføres læringsutbyttebeskrivelser, på lik linje med opprettelsen av nye.

Som ledd i dette arbeidet ble det høsten 2006 oppnevnt en arbeidsgruppe som skulle hjelpe instituttene med konkrete formuleringer om læringsutbytte. Gruppen har bestått av både faglig- og administrativt ansatte. Det ble lagt vekt på å ha representanter fra miljøer med administrasjonsansvar og erfaring fra flere og gjerne tverrfakultære studieprogram. I april 2007 ferdigstilte arbeidsgruppen sin rapport. Rapporten skal være til hjelp for fagmiljøene som et veiledningshefte i forhold til skriving av læringsutbytteformuleringer. Rapporten ble gjennomgått på et fakultetsinternt seminar den 12. juni 2007, og skal følges opp med semestervise seminarer/ workshops med instituttene. Som et tiltak for økt gjennomstrømming på masterprogrammene skal det formuleres læringsutbytte for alle masteroppgaveemner innen fakultetets frist for revidering av studieplaner 15. oktober 2007.

Andre tiltak

Fakultetsseminar

I året som har vært og studieåret vi nå går inn i, legges det opp til samlinger der instituttene kan utveksle erfaringer og diskutere faglige spørsmål. Eksempler på dette er fjorårets masterseminar, læringsutbytteseminar, samt det årlige fakultetsseminaret i desember (utvidet fakultetsstyre). På fjorårets fakultetsseminar ble kvalitetssikringssystemet ved Sosiologisk institutt presentert for de resterende instituttene siden dette fikk egen omtale i NOKUTs rapport om UiBs kvalitetssikringssystem og ble her framhevet som et eksempel på godt studiekvalitetsarbeid. Her fikk også studentene slippe til med sine innspill til hva fakultetet burde fokusere på. For det kommende semesteret er det planlagt egne seminarer knyttet til internasjonalisering, dimensjonering og læringsutbytte.

Vitnemålsseremoni på bachelornivå

Som et ledd i fakultetets ønske om å rette større oppmerksomhet mot bachelorgraden, vil det arrangeres egen vitnemålsseremoni i slutten av vårsemesteret 2008. Vi kommer også til å påbegynne en regelmessig innsamling av kandidatdata for uteksaminerte bachelorstudenter, slik at vi over tid kan få inntrykk av hvordan graden mottas i yrkeslivet.

Studentaktiviteter

Fakultetet er meget fornøyd med de aktive studentorganisasjonene ved fakultetet, vi har hatt anledning til å støtte en rekke positive tiltak i deres regi. Fakultetet har avsatt betydelige midler til Samfunnsviternes arbeidslivsutvalg (SAU), SVSU og Samfunnsklubben. Dette har resultert i regelmessige bedriftspresentasjoner samt arbeidslivsdager i februar 2007. Studentene er nå aktive i forhold til å få opp en alumniorganisasjon blant uteksaminerte

masterstudenter. Dette gjøres i tett samarbeid med UiBs alumniprojekt. I tillegg ble den første revyen i regi av SV-studenter satt opp i slutten av vårsemesteret 2007.

Tiltak rettet inn mot høyere grad

Masterseminar og veiledningshefter

I tråd med fakultetsstyrets vedtak i juni 2006 laget instituttene veiledningshefter for masteroppgavene innen våren 2007, med det formål å klargjøre forventninger til masteroppgavens form og innhold. Fakultetsstyret gjorde også vedtak om å arrangere et seminar tidlig i høstsemesteret der de enkelte institutt skulle presentere nyttige tiltak med overføringsverdi for andre. Et slikt seminar ble arrangert i oktober 2006. Her presenterte Rokkansenteret sine funn fra en spørreskjemaundersøkelse vedrørende hovedfags- og masterstudenters gjennomføring av studiet, samt om studentenes egen vurdering av studiesituasjonen. MN-fakultetet ble invitert for å fortelle om sine erfaringer med toårig tidsfrist.

Oppfølging av Rokkanrapport

Rapporten fra Rokkansenteret identifiserte tre kritiske faser i studieløpet; prosjektbeskrivelse/ inngåelse av veiledningskontrakt/ ferdigstilling. Fakultetet ønsker å følge opp Rokkansenterets rapport med et kort spørreskjema til nylig uteksaminerte studenter for om mulig få indikasjoner på hva som har fungert bra eller dårlig i studieløpet, og i hvilken grad ytre faktorer som familie og jobb har hatt en rolle for studieprogresjonen.

Milepælsrapportering

Fakultetet har ikke hatt ønske om å innføre tidsfrist på våre masterprogram tilsvarende ordningen ved MN-fakultetet. Vi ønsker derimot å gå inn for å benytte *utdanningsplanene* som verktøy for *milepælsrapportering*. De kritiske fasene prosjektbeskrivelse/ inngåelse av veiledningskontrakt og ferdigstilling av oppgaven, vil vi definere inn i utdanningsplanen som kontraktsfestede elementer med gitte frister. Disse forutsettes overholdt av såvel student som veileder/institutt. Ved slutten av hvert semester vil en da få oversikt over hvor mange som har oppfylt disse kravene på de ulike masterprogrammene. Dette gir mulighet for fakultet og institutt å følge progresjonen på alle masterprogrammene underveis i studieløpet, fremfor å telle antall studenter som ikke klarer å avslutte innen normert tid. Vi mener dette gir bedre muligheter for oppfølging underveis, både av den enkelte student og studiekull. Dette forslaget fikk tilslutning i instituttlederforum og i studentforum og fases nå inn i de nyopptatte studentenes utdanningsplaner.

Læringsutbytte

Fakultetet har valgt å prioritere masterstudiet og fortrinnsvis masteroppgavene i innfasingen av læringsutbytte i studieplanene ved fakultetet. Dette kan bidra til å klargjøre forventningene til oppgaven, både for studenter og veiledere. Dette vil bli fulgt opp av en egen workshop i november der erfaringer med dette arbeidet skal diskuteres, også sett i lys av videre fremdrift i arbeidet med å innlemme læringsutbytte i de øvrige studieplanene ved fakultetet.

Høring vedrørende opptaksfrekvens

Med bakgrunn i forespørsler fra enkelte fagmiljø om muligheten til å gjennomføre opptak til masterprogrammene én, i stedet for to ganger i året, ble dette spørsmålet sendt på høring til instituttene i brev av 11.05.2007. Instituttene svarer delte fakultetet i to; halvparten av miljøene er for og halvparten er mot. Studentutvalget ved SV-fakultetet foretrekker opptak to

ganger i året, enkelte fagutvalg støtter likevel ettårig opptak ved eget fag. Saken ble derfor tatt opp igjen i instituttlederforum tirsdag 28.8. På grunnlag av de samlede innspill vil saken konkluderes i fakultetsstyret i løpet av høstsemesteret 2007.

Rammevilkår, undervisningsrom

Som i foregående utdanningsmelding mangler fakultetet fremdeles store nok forelesningssaler til de største førstesemesteremnene og vi må i stor grad benytte oss av auditorier ved andre fakulteter eller Bergen Kino. Når Studentsenteret ikke ble ferdigstilt til høsten 2007 ble dette særlig merkbart for vårt førstesemester, da mye av undervisningen var planlagt her.

Alternative løsninger kom tett opp mot semesterstart.

Det er fortsatt utfordringer knyttet til service og kvalitetssikring av driftsstøttetjenester i auditoriene. Det er viktig at sentrale avdelinger i samarbeid med fakultetene går gjennom rutinebeskrivelser og servicenivå med sikte på å sikre mer stabil drift.

Ombyggingen av UBBSVs lokaler i Tornøbygget har medført økt etterspørsel etter PC-arbeidsplasser for studentene også dette studieåret. I samråd med studentenes representanter ble en del ordinære lesesalsplasser i Ulrike Pihls hus midlertidig omgjort til PC-arbeidsplasser. Dette resulterte i at tilgangen også på vanlige lesesalsplasser i eget nærområde er noe redusert. Denne midlertidige løsningen har beklageligvis tatt lenger tid enn planlagt. Studentene har også klaget på at studenter fra andre utdanningsinstitusjoner i utstrakt grad benytter lesesalene våre. Dette har medført studentinitierte bortvisninger av studenter uten UiB-kort.

Studentevalueringer har de senere årene vist at studentene klager på dårlig luft og slitte lokaler i Ulrike Pihls hus. Både U. Pihls hus og Sophie Lindstrøms hus har blitt oppgradert til semesterstart høsten 2007. Det er ellers konstatert at ventilasjonsanlegget i Lauritz Meltzers hus er underdimensjonert i forhold til bruken, det er planlagt tiltak for å utbedre dette.

I fjorårets utdanningsmelding ble det påpekt at oppgraderingen av seminarrommene med AV-utstyr medførte at færre rom ble tilgjengelige til studentenes frie benyttelse utenom organisert seminarundervisning. Dette er nå delvis bedret ved at nøkler er erstattet med korttilgang. Korttilganger er lettere å administrere enn utlån av vanlige nøkler.

Samlet vurdering

Instituttene rapporterer at emneportefølje i all hovedsak nå må anses gjennomgått og justert i lys av ressursmessige og faglige forhold. Dimensjonering av programporteføljen er et tema fakultetet har drøftet i ulike fora de siste årene. For å møte behovet om mer konsentrert tid til forskning ser fakultetet at det er særlig strukturelle forhold rundt undervisningsvirksomheten, tid brukt på sensurarbeid, gjennomføring og oppfølging av evalueringstiltak, samt semesterets lengde, som byr på de største utfordringene for instituttene. Fakultetet vil følge opp disse problemstillingene i samarbeid med instituttene og i styringsdialog med universitetsledelsen. Sak om dimensjonering av studietilbudet vil bli sluttbehandlet i fakultetsstyret i desember 2007.

Fakultetet vil ellers foreslå at programevaluering i den form denne har i dag utgår som et krav i kvalitetssikringssystemet. Hensynet til programevaluering kan ivaretas gjennom årsrapportering og finjustering av programsensors mandat.